

Aandachtspunten hoorzitting

Gerard Govers, voorzitter Opvolgpanel Vlaams Energie- en
Klimaatbeleid

Belangrijkste elementen arrest 30 november

- Reductie van 55% van uitstoot in 2030 t.o.v. 1990
- Zonder gebruik van flexibiliteitsopties

Wat is de sit(uatie

- Totale uitstoot in 1990: 86,8 Mton
- Totale uitstoot in 2021 (covid): 73,4 Mton
- We moeten dan naar 39,1 Mton in 2030

Wat is de huidige ambitie van de Vlaamse regering ?

- 40% reductie in ESR sectoren t.o.v. 2005 (herrekenende uitstoot)
- ESR
 - Gebouwen
 - Mobiliteit
 - Landbouw
 - Industrie (beperkt)
 - Afval
- Totale ESR uitstoot in 2005: 50,4 Mton (herrekend)

Waar staan we ?

- Broeikasgasuitstoot ESR in Vlaanderen in 2021: 43,7 Mton
- Een reductie van 40% tov 2005: 30,2 Mton in 2030
- Dus nog 13,7Mton te gaan volgens eigen doelstellingen.

Waar staan we ?

- Totaaluitstoot in 1990: 86,8 Mton
- Totaaluitstoot in 2021: 73,4 Mton (-15%)
- We moeten naar 39,1 Mton (-55%)
- Er moet dus nog 34,3 Mton uitstootvermindering gerealiseerd worden tegen 2030 om aan het arrest te voldoen.
- De geplande emissiereductie die Vlaanderen zelf vooropstelt te realiseren in de ESR sectoren tussen 2021 en 2030: 13,4 Mton

Dus

- Als we doelstellingen VEKPB realiseren en er zou geen daling in ETS zijn, dan blijft er nog een 'gat' van 31 Mton
- Veronderstellen we dat ETS proportioneel daalt met ESR
 - ETS uitstoot in 2021: 34,7 Mton
 - ESR uitstoot moet nog met 31% omlaag tegen 2030 om huidige doelstellingen te halen (13,4 Mton)
 - Veronderstellen we dat ETS in zelfde periode ook met 31% daalt dan wordt hier een daling van ca. 7,4 Mton gerealiseerd.
- Conclusie: in dit scenario moet nog een gat van $(31-7,4)=23,6$ Mton dichtgereden worden

Veronderstellen we even dat bijdragen van ETS en ESR in de bijkomende inspanningen proportioneel zouden zijn

- Totale uitstoot (2021): 73,4 Mton → extra reductie met ca. 23,6Mton
- ETS uitstoot : ca. 34,7 Mton → extra reductie met ca. 11,15 Mton
- ESR uitstoot: ca. 38,8 Mton → extra reductie met ca. 12,5 Mton
- Dus: in total zou ESR uitstoot met ca. 25 Mton moeten dalen tegen 2030

De bewegingsvrijheid is niet onbeperkt

Mobiliteit

- Tot nu toe geen significante reductie in transportsector: 17,7 Mton in 2005 en 16,0 Mton in 2021 (covid)
- Elektrificatie van wagenpark komt nu op gang
- Iedere fossiele auto die van de weg verdwijnt: reductie van uitstoot met 3 ton.

Wat is realistisch ?

Voertuigenpark

Actueel

Cijfers

Documentatie

Elektrische wagens in 2023 met 93,6% gestegen

MOBILITEIT

13 september 2023

Op 1 augustus 2023 telde België 6.030.700 personenwagens, tegenover 5.947.479 een jaar eerder. Dat is een stijging van 1,4%. Het aantal personenwagens is de afgelopen tien jaar gemiddeld met 0,94% gestegen. Dat blijkt uit nieuwe cijfers van Statbel, het Belgische statistiekbureau.

Het aantal volledig elektrische personenwagens is bijna verdubbeld in een jaar tijd met een stijging van 93,6%. In 2022 waren er 71.651 elektrische wagens; dit cijfer stijgt tot 138.749 in 2023.

Van deze elektrische auto's is het belangrijk op te merken dat 80,8% op naam van een vennootschap staat. Ook al wordt de elektrische wagen in België steeds populairder, toch zijn slechts 26.440 auto's

(19,1%) eigendom van particulieren en 112.056 van vennootschappen.

Hybride wagens zijn momenteel goed voor 8,9% van het totale wagenpark en hebben de kaap van 530.000 wagens ruimschoots overschreden: 537.817 hybride wagens tegenover slechts 375.107 in 2022 (+43,4%). Ook hier zijn bedrijfswagens in de meerderheid, echter in mindere mate dan bij zuiver elektrische auto's. Er zijn namelijk 313.723 hybride

Groei elektrisch wagenpark vorig jaar: 100%

- Van 71651 naar 138749
- Veronderstel in volgende jaren exponentiële groei van 50 %
- Houd rekening met feit dat in België 600000 wagens per jaar worden verkocht

Eerste grove schatting

- We hebben dan 1,3 miljoen elektrische wagen in Vlaanderen in 2030 (65% van het wagenpark)
- Snelle elektrificering van wagenpark kan uitstoot in 2030 met ca. 4 Mton reduceren t.o.v. 2022
- Een nog grotere reductie in het personenvervoer is erg onwaarschijnlijk.

Dat is dus niet genoeg: er zijn dus inspanningen nodig om...

- Elektrificatie van lichte vracht te versnellen. Probleem: beschikbare voertuigenpark is erg beperkt en heeft beperkte range
- Elektrificatie van zware vracht te initiëren. Probleem: beschikbaarheid voertuigen én aanpassen laadinfrastructuur
- Lijkt dus weinig waarschijnlijk dat we hier een reductie van meer dan 2 Mton kunnen realiseren voor 2030
- Dat brengt totaal voor transportsector op ca. 6 Mton

Gebouwen

- Is enige ESR sector waar er een significante reductie heeft plaatsgevonden in de afgelopen 20 jaar: 15,7 Mton in 2005 en 12,6 Mton in 2021
- Reductie vrijwel volledig op conto van residentiële gebouwen: plukken van laaghangend fruit (betere isolatie)
- Reductie deels tegengewerkt door stijgend aantal woningen

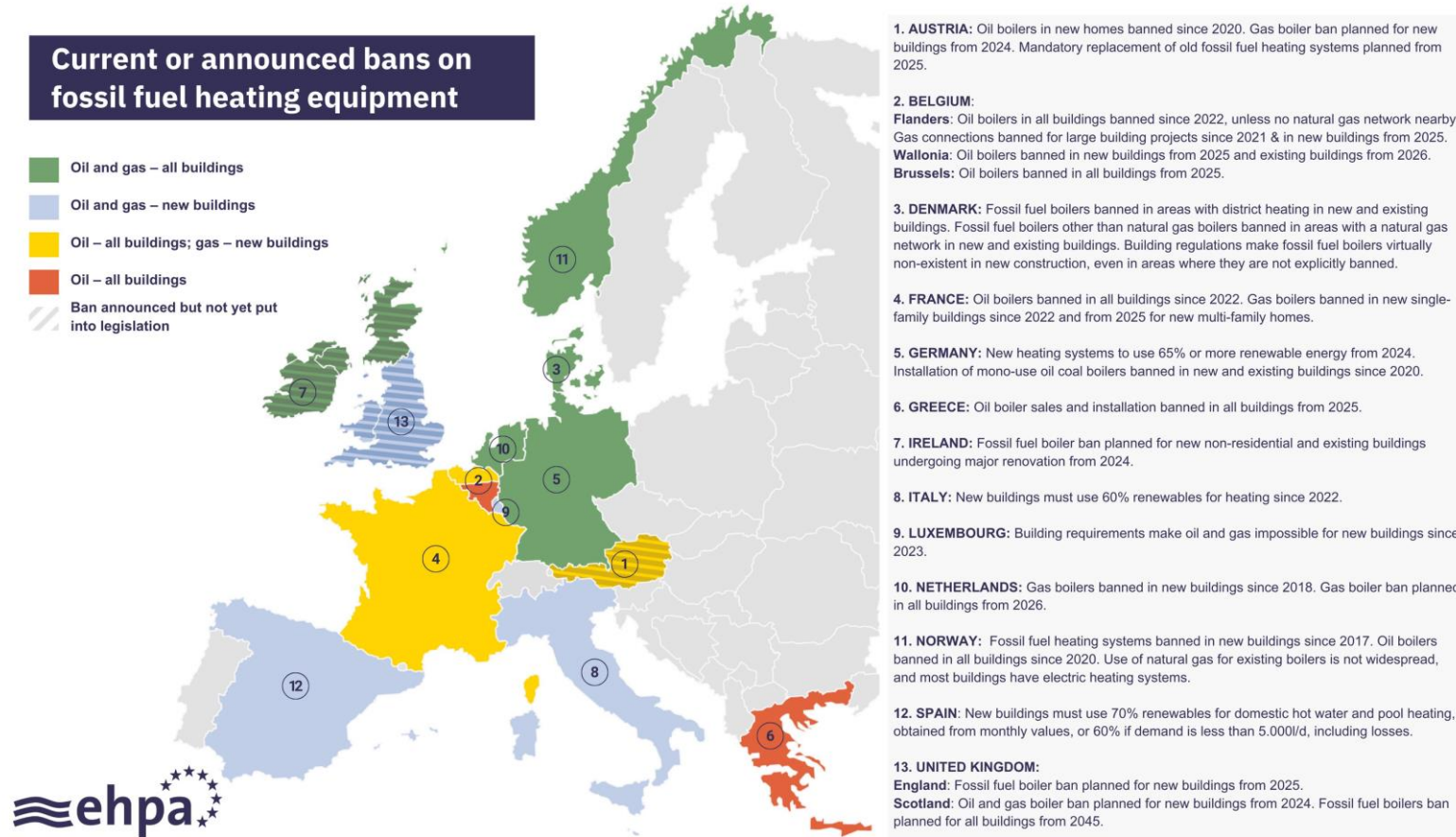
Kan de vergroening van gebouwen versnellen ?

- Renovatiesnelheid van volledige woningen versnellen is moeilijk (arbeidsmarkt, materialen....)
- Maar een groot gedeelte van de Vlaamse woningen (50%) is geschikt voor een warmtepomp met beperkte aanpassingen.
- Vlaanderen telt 3,3 miljoen woningen

Inzetten op warmtepompen

- Ongeveer 120000 warmtegeneratoren worden ieder jaar vervangen in België
- Wat als we volledig op WP zouden overschakelen vanaf 2025 ?

Dat zou niet zo gek zijn...

<https://www.ehpa.org/news-and-resources/news/update-which-countries-are-scrapping-fossil-fuel-heaters/>

Grove schatting vermeden emissies in woningen

- We zullen dan in Vlaanderen 550000 woningen hebben met WP in 2030
- Daarmee vermijden we ca. 1,6 Mton emissies

Ook dat is ruim onvoldoende !

- Dus ook inzetten op bedrijfsgebouwen
- Gelijke inspanning in bedrijfsgebouwen zou grotere reductie kunnen opleveren (het laaghangend fruit is er nog)
- Grofweg lijkt een reductie van 4 Mton in totaal mogelijk in de gebouwensector aan huidig vervangingsritme van warmtegeneratoren en met zeer doorgedreven aanpak van bedrijfsgebouwen
- Snellere reductie kan niet zonder opdrijven vervangings- en renovatieritme

Afval

- Emissies in afval zijn goed onder controle en zijn alles bij elkaar relatief beperkt : 2,1 Mton in 2021
- Zal wellicht dalen tot 1,4 Mton in 2030: grotere daling misschien ook mogelijk
- Eerste schatting: 1,4 Mton reductie

Industrie

- ESR emissies zijn beperkt : 5,3 Mton in 2021
- Reductie naar 3,2 Mton voorzien en haalbaar
- Met extra inspanning misschien reductie van 2,5 Mton mogelijk

Landbouw

- Geen enkele significante reductie sinds 2005
 - 7,3 Mton in 2005
 - 7,8 Mton in 2021
- Mening van het opvolgpanel: een gerichte, planmatige afbouw van veestapel is nodig om significant
- Laten we, optimistisch een daling van 2Mton vooropstellen

We realiseren dan de volgende reducties

Sector	Mogelijke reductie (Mton)
Mobiliteit	6
Gebouwen	4
Afval	1,4
Industrie	2,5
Landbouw	2
Totaal	15,9 Mton

Een scenario waarin Vlaanderen de ESR uitstoot nog sterker realiseert lijkt moeilijk realiseerbaar

- Dat betekent dat ESR zijn 'deel' van 25 Mton wellicht niet zal bijdragen

Energie

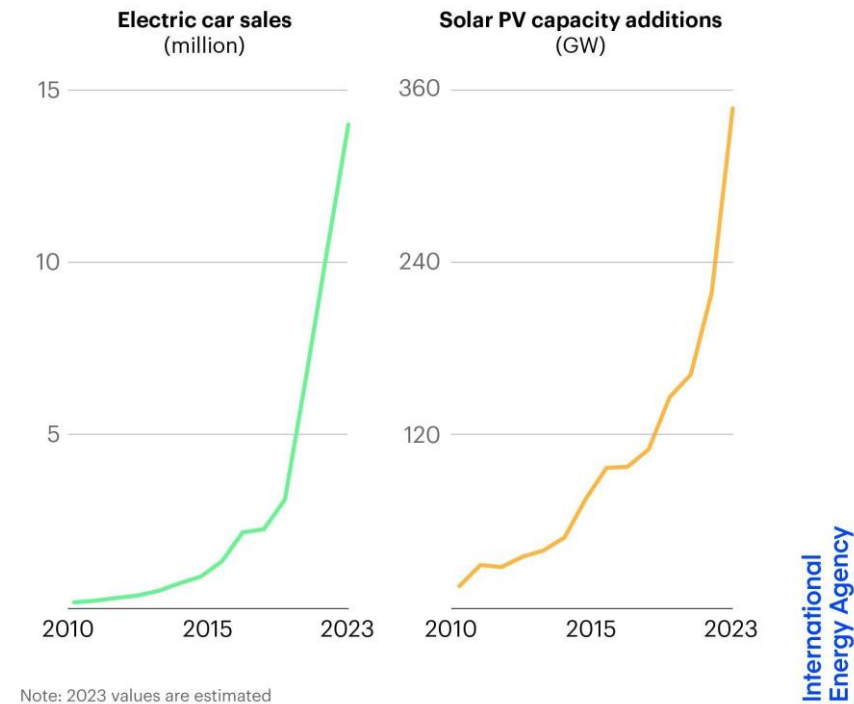
- Vlaanderen voorziet een verdubbeling van zonne-elektriciteit (van 4 TWh naar 8,2 TWh) tussen 2021 en 2030 met een min of meer lineair groeipad (0,5 TWh per jaar)
- Vlaanderen voorziet een verdubbeling van de windenergie van 3,1 TWh naar 5,9 TWh ook met lineair groeipad (0,3 TWh per jaar)
- Vlaanderen voorziet (gelukkig) een halvering van biomassa-energie (van 2,5 TWh naar 1,3 TWh)
- Alles samen voorziet Vlaanderen een groei van de groene elektriciteitsproductie van 10,4 naar 16,2 TWh

Energie

- Ervan uitgaande dat deze hernieuwbare energie fossiele energieproductie vervangt en géén kernenergie kan hiermee ca. 3Mton emissies vermeden worden (6TWh met emissie van 500 g/kWh).

De groeipaden voor zonne- en windenergie kunnen en moeten ambitieuzer

The path to 1.5 °C has narrowed, but **clean energy growth** is keeping it open

<https://twitter.com/IEA/status/1749745044976762900/photo/1>

Energie

- We moeten durven uitgaan van exponentiële groei ipv lineaire groei
- Veronderstel dat we dubbel zoveel wind en zon bijplaatsen dan realiseren we een extra uitstootreductie van 3 Mton
- Maar: onze elektriciteitsvraag zal stijgen (of Vlaanderen moet de-industrialiseert)
- De emissies zullen niet dalen tenzij we sneller vergroenen dan onze onze elektriciteitsvraag groeit.

We zullen dus nog meer moeten doen

- Carbon capture and storage voor grote emitters in Antwerpse haven lijkt onvermijdelijk
- Snelle elektrificatie van industriële processen is ook onvermijdelijk:
 - Warmtevraag op lage temperatuur → warmtepompen
 - Elektrische ovens ipv gasovens
- Als we op beide domeinen snel kunnen gaan kunnen we wellicht de emissies van de industrie met 4-5 Mton reduceren tegen 2030 en raken we in de buurt van de 55%

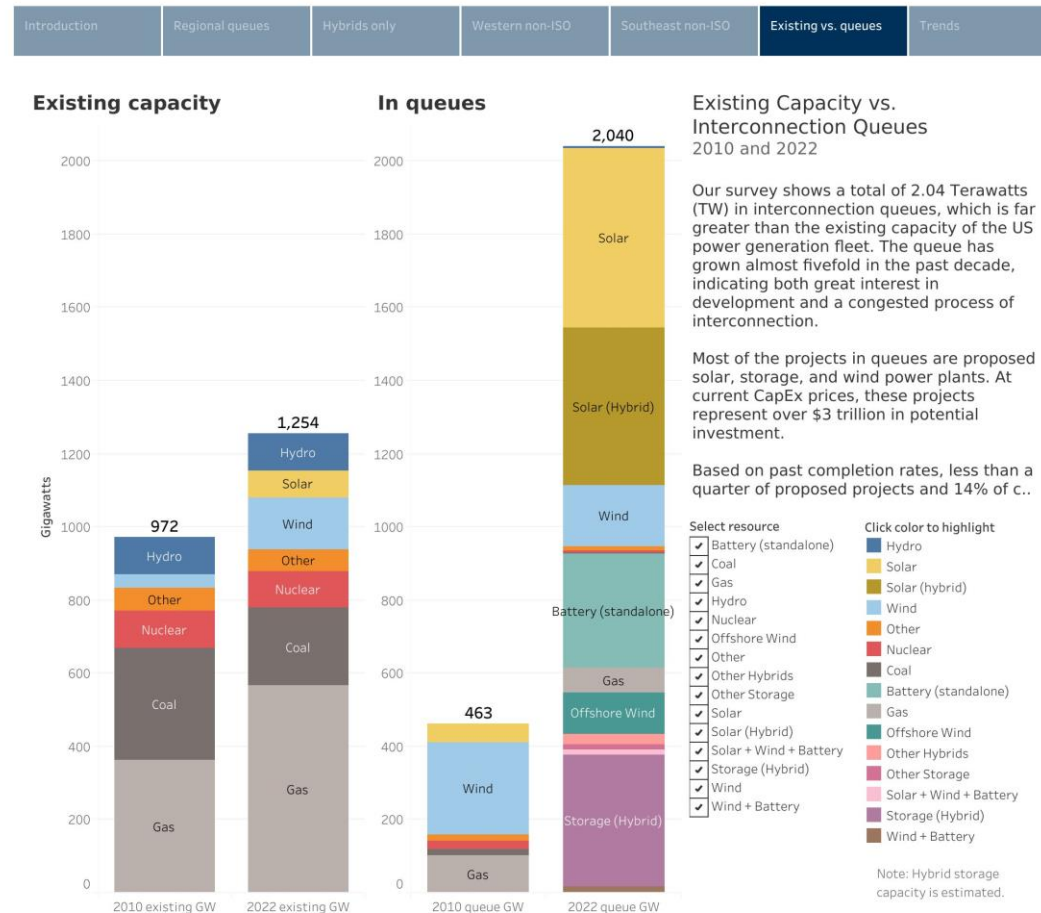

Wat zit er in de weg ?

- Hoeveelheid elektriciteit die we produceren: die zal snel moeten stijgen tot dubbele van vandaag in 2050
 - De kwaliteit van het elektriciteitsnet
 - De prijszetting van gas en elektriciteit
 - Omslachtige planningsprocedures
 -
-
- Ook daar zal dus werk van moeten gemaakt worden....

Er is dikwijls geen gebrek aan projecten: ze kunnen gewoon niet uitgevoerd worden

Generation, Storage, and Hybrid Capacity in Interconnection Queues

Het zal ook niet gratis zijn...

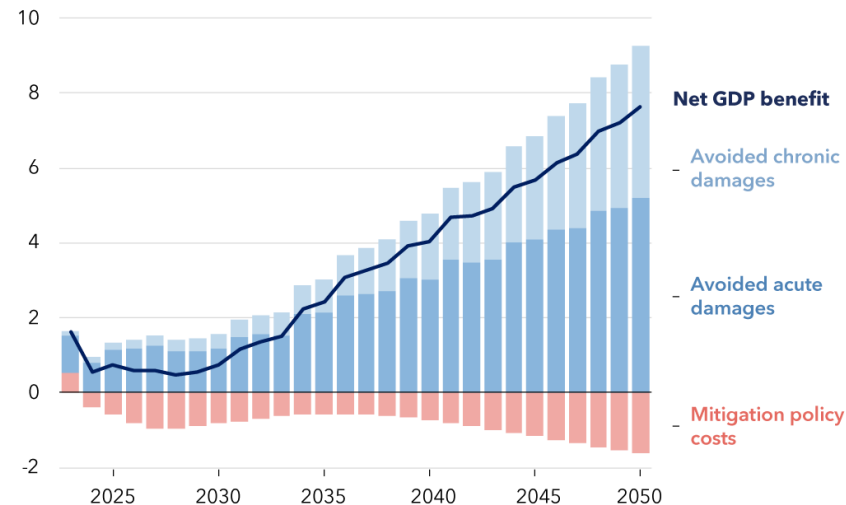
- Energyville voorziet dat transformatie energiesysteem 2% van BBP opslorpt

Maar de terugverdieneffecten zijn zeker zo groot...

Green returns

The economic benefits of accelerating the transition to a low-carbon economy vastly outweigh its cost.

World potential GDP benefit under net zero carbon emissions by 2050 (percent deviation from reference scenario)

Sources: NGFS (2023), Scenarios Portal; IIASA (2023), NGFS Phase 4 Scenario Explorer; and IMF staff calculations. Note: NiGEM model with REMIND-MAGPIE inputs. The reference scenario is the Current Policies scenario with no transition but physical risk.

IMF

<https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/12/05/benefits-of-accelerating-the-climate-transition-outweigh-the-costs>

Conclusie

- Er zijn ernstige bedenkingen te maken bij het arrest
- Maar het arrest is er nu éénmaal
- Er zal een zeer ambitieuze en geconcentreerde klimaatpolitiek nodig zijn om de door het hof opgelegde ambities te realiseren: een politiek die zowel over ruimtelijke planning en vergunningen, belastingen op energiedragers, investeringssubsidies als woonleningen zal moeten gaan

